

Eldi sæeyrna

Vænlegar eldistegundir í íslensku fiskeldi

Þorsteinn Magnússon
Sæbýli hf.

Ráðstefna haldin af Fiskeldishópi AVS og Landssambandi fiskeldisstöðva,
Hótel Loftleiðum 22. október 2004

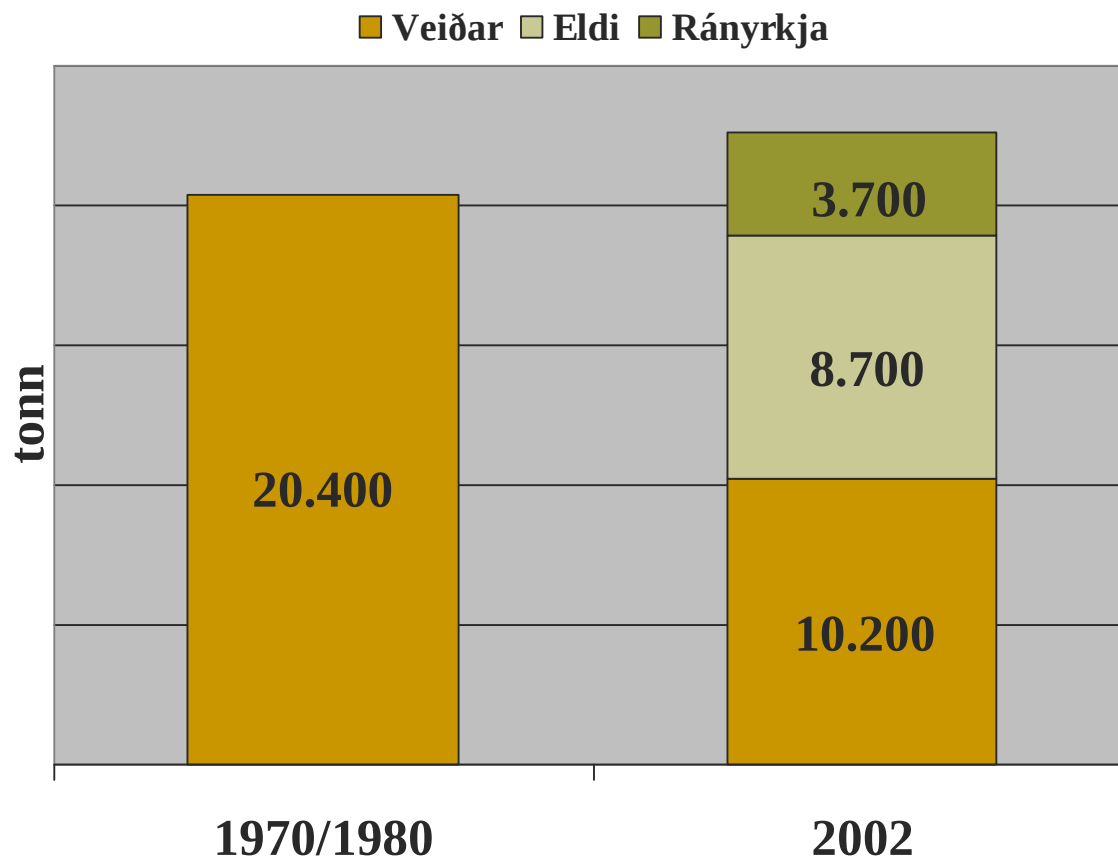
[Sæeyru – Abalone - Awabi]

- Hátt í 100 tegundir eru þekktar
- Veiðar á villtum sæeyrum hafa minnkað verulega á undanförnum áratugum
- Aukinn áhugi á sæeyrnaeldi
- Eldi á sæeyra hófst í Japan fyrir um 50 árum
- Mikil magnaukning á 10. áratug síðustu aldar
- Talið er að a.m.k. 20 tegundir sæeyrna séu í eldi
- Ýmsar eldisaðferðir:
 - Strandeldi
 - Sjávareldi
 - Hafbeit

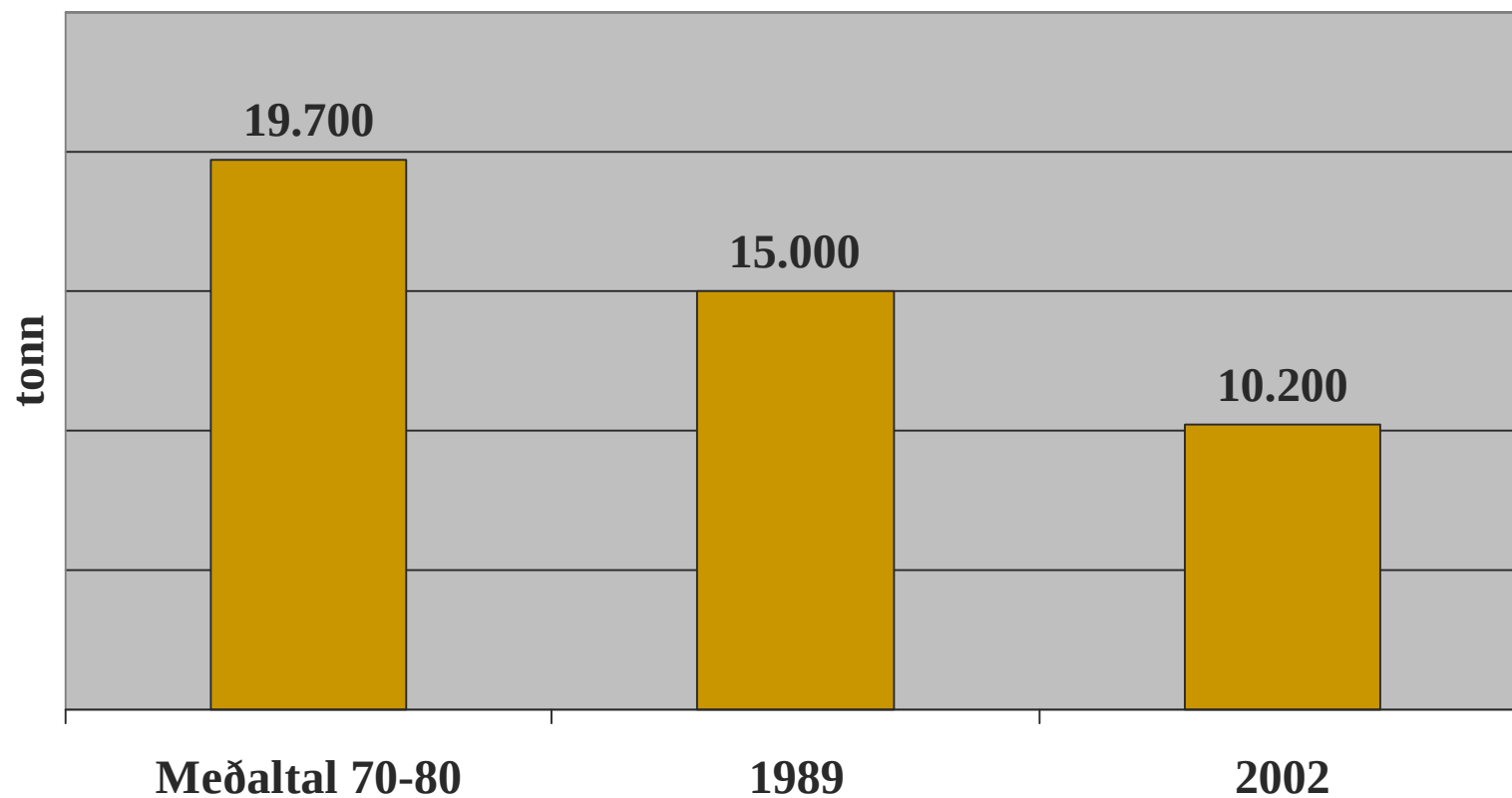
[Framleiðsla og markaður]

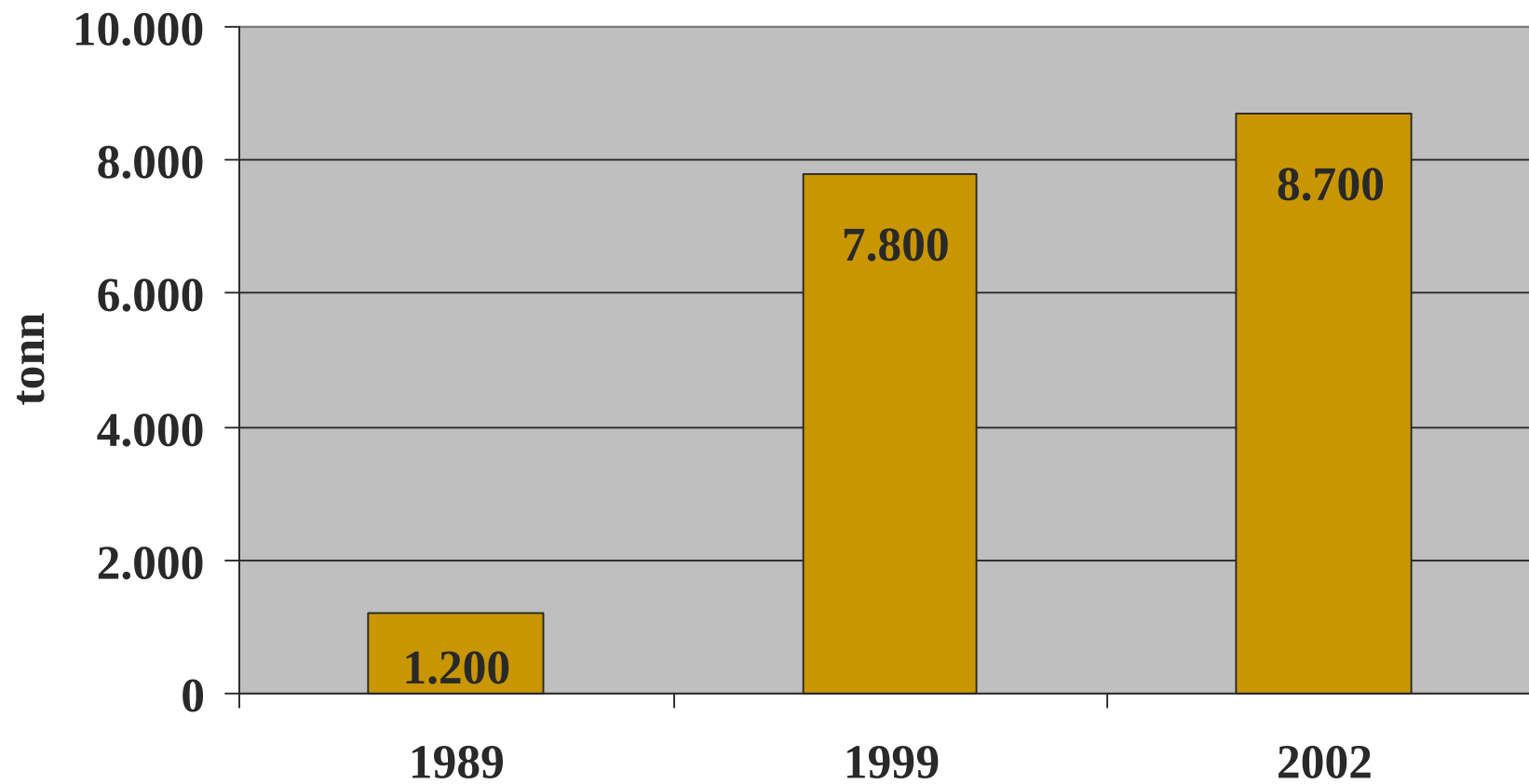
[Heimsframboð]

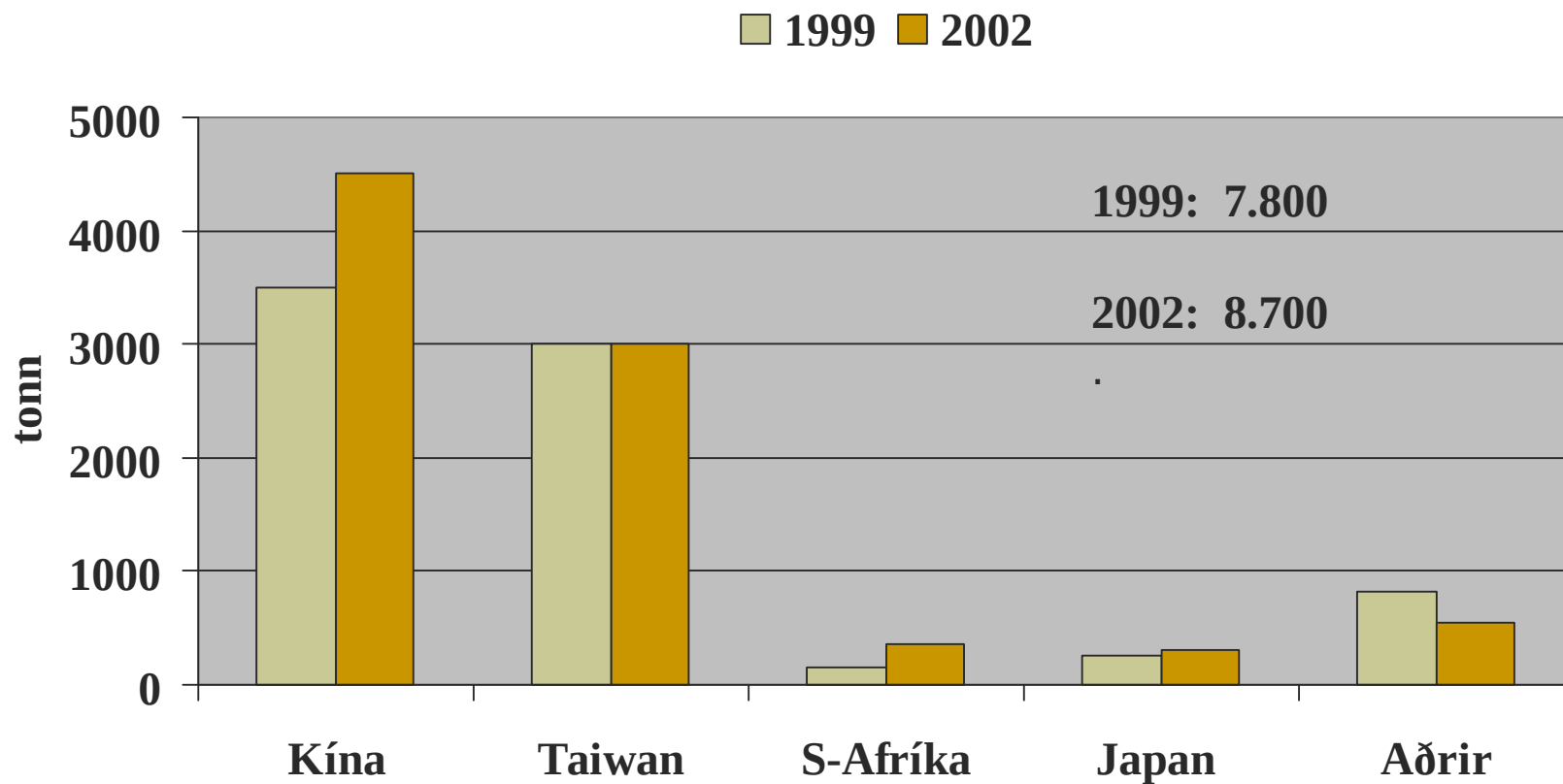
[Veiðar á villtum sæeyrum]

[Framleiðsla úr eldi]

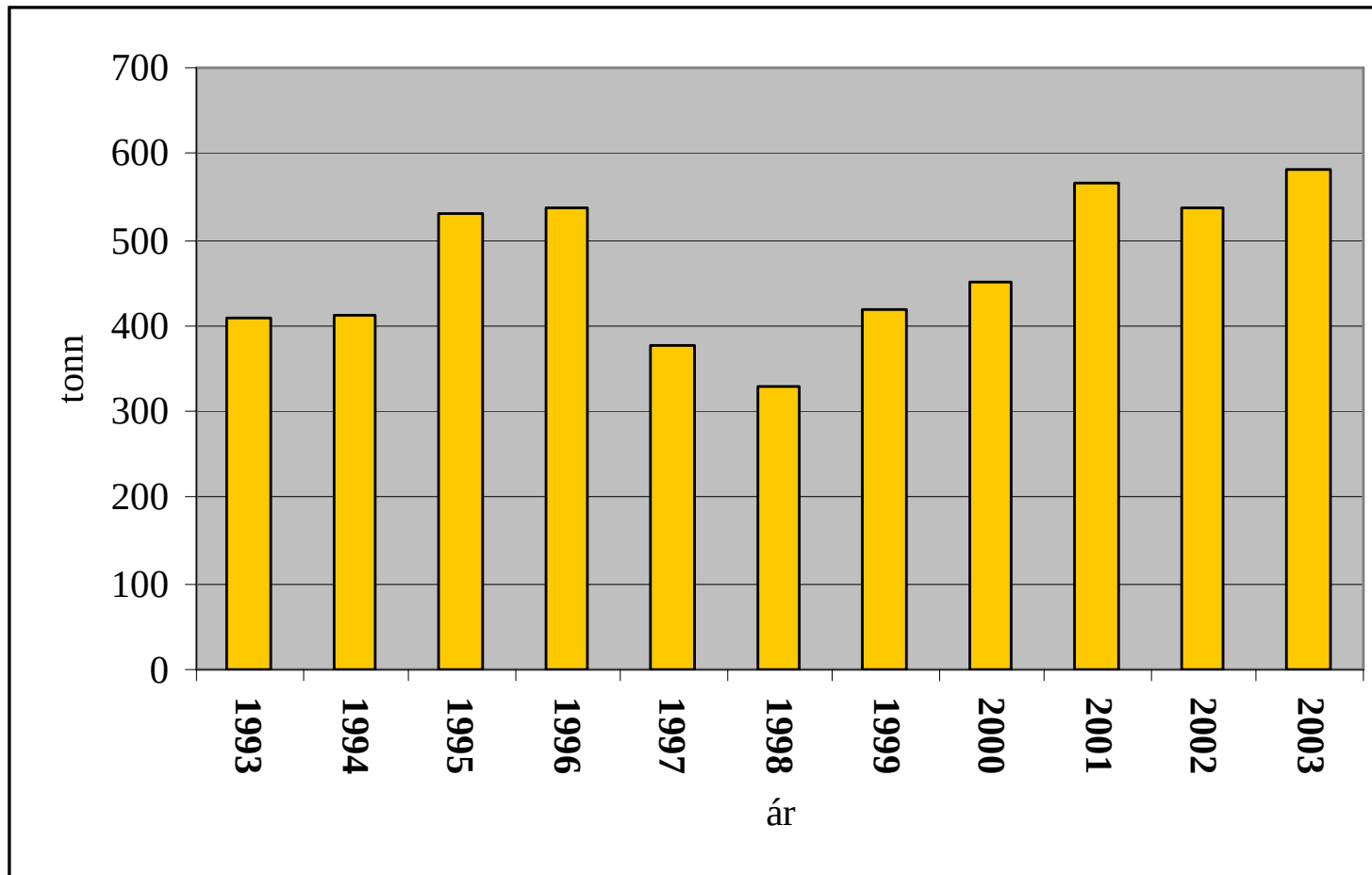
[Framleiðsla úr eldi 1999 og 2002]

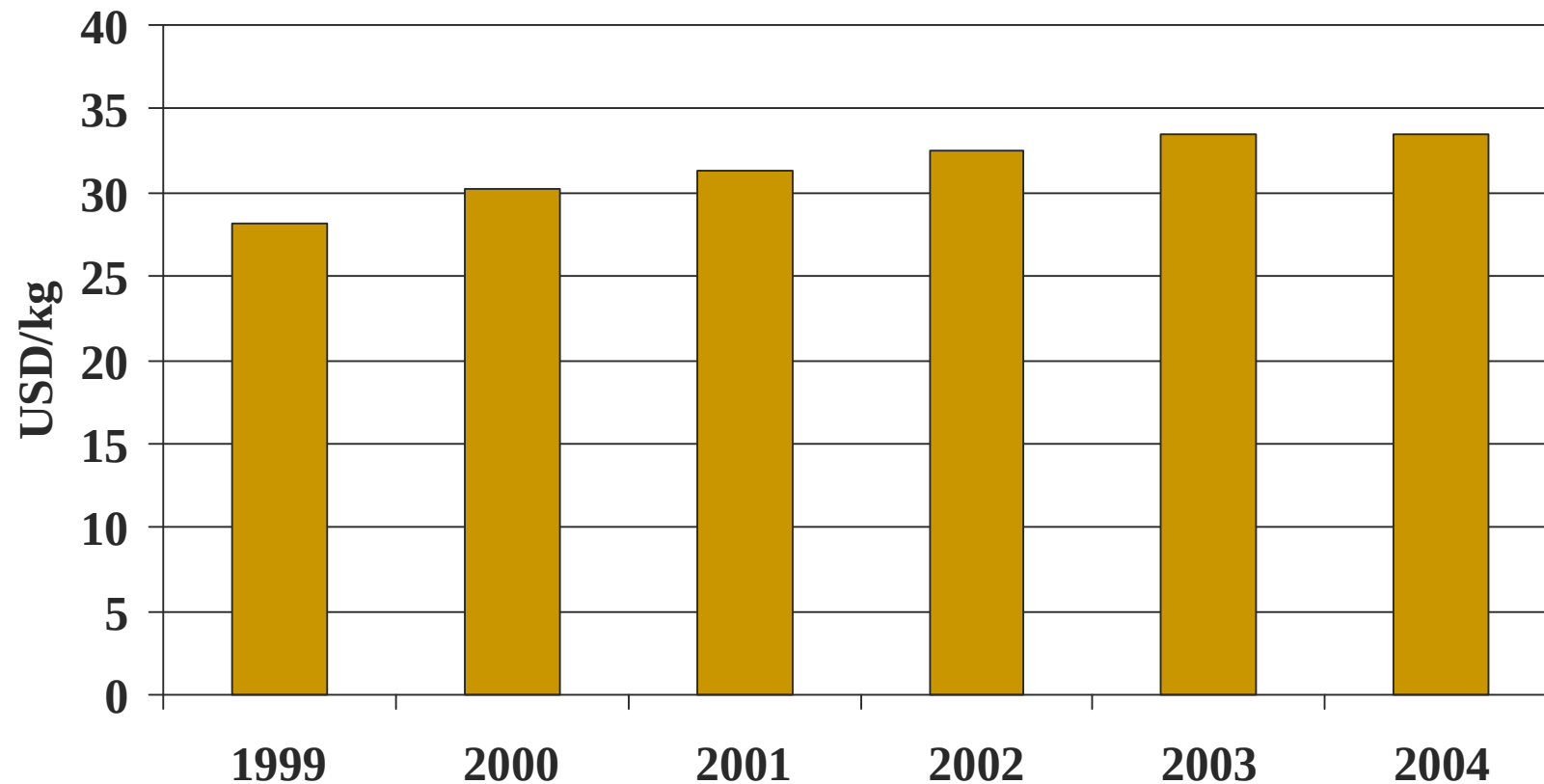
[Markaður]

- Sterk hefð fyrir neyslu sæeyrna í Asíu
- Japansmarkaður er stærstur
- Talið er að neysla í Japan nemi a.m.k. 5.000 tonnum á ári
- Um 50% af magninu innflutt
- Innflutningur á lifandi dýrum hefur aukist s.l. ár

[Innflutningur lifandi sæeyrna til Japans 1993-2003]

[Söluverð sæeyrna hjá Sæbýli 1999- 2004 (C&F Japan)

[Framboð]

- Líklegast að framboð á villtum dýrum minnki enn
- Aukinn áhugi á eldi
- Eldi hefur ekki aukist í takt við spár – en framleiðsla mun aukast
- Verð á iðnaðarframleiðslu mun líklega lækka
- Mikilvægt að marka sér sérstöðu með gæðavöru sem seld er á háu verði (lifandi vara – seld á veitingahús)

[Eftirspurn]

- Japanskt efnahagslíf að rétta rólega úr kútnum
- Aukinn kaupmáttur í Kína
 - aukin eftirspurn eftir lúxusfæði
- Eftirspurn eftir gæðavöru (lifandi) hefur aukist s.l. ár og líklegt er að sú þróun haldi áfram

Sæeyrnaeldi á Íslandi

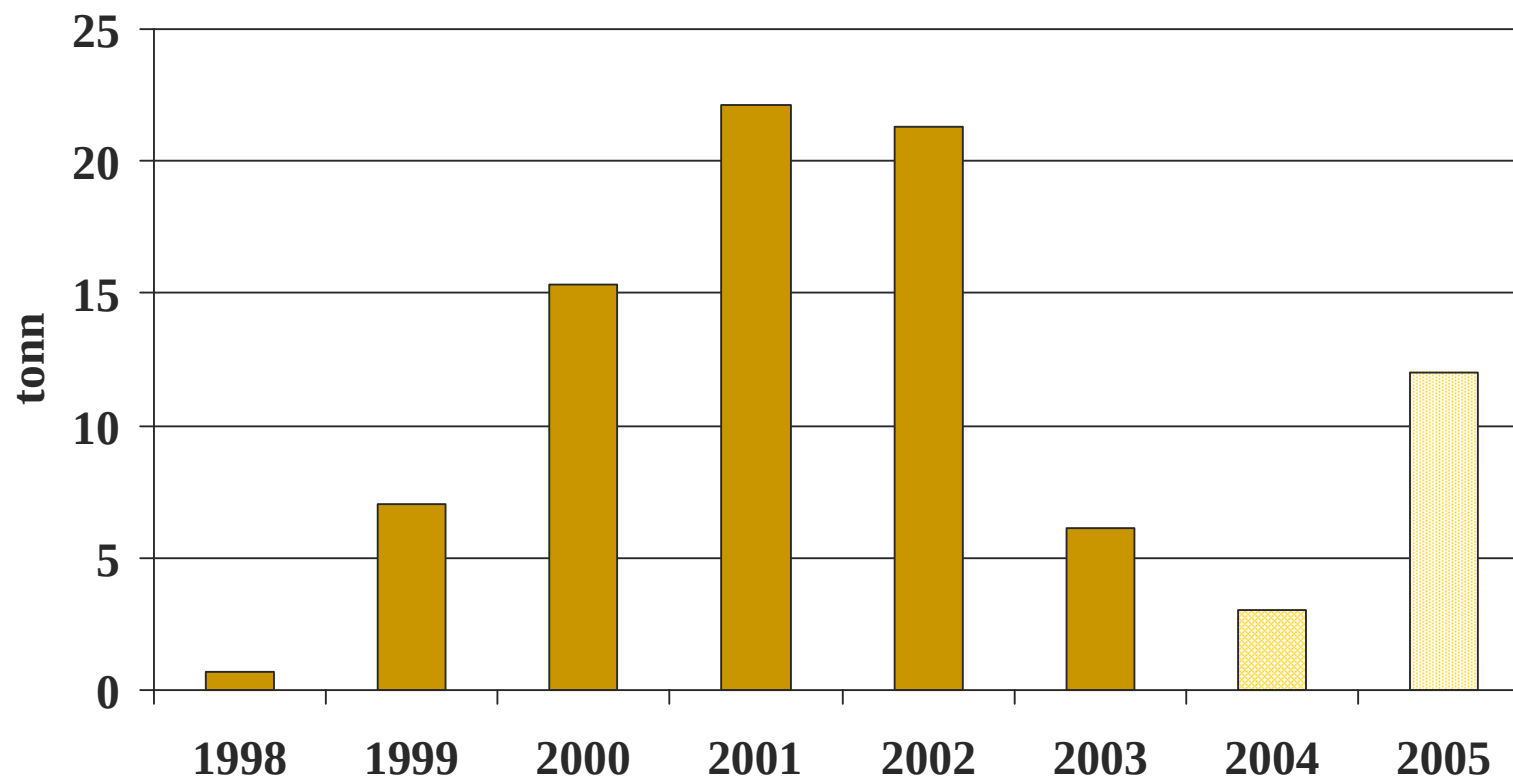
[Sæbýli hf.]

- Rauð sæeyru (*Haliotis rufescens*) flutt til Íslands 1988 frá Kaliforníu
- Vaxtar og fjölgunartilraunir á Stað til 1992
- 1993 Sæbýli stofnað
- 1994 fyrstu dýrin framleidd
- 1995 Sæbýli kaupir eignir Vogalax hf. af Landsbanka Íslands
- 1995 Chugai Boyeki gerist hluthafi –eignast 30% af heildarhlutafé

[Sæbýli hf. (framhald)]

- 1996 Fyrstu japönsku sæeyrun (Ezo) flutt inn
- 1999 Fyrstu sæeyrun flutt út lifandi til Japans
- 1999 Tilraunaeldi á sandhverfu hefst
- 2000 Nýsköpunarsjóður Atvinnulífsins gerist hluthafi
- 2001 Endurbætur á aðstöðu til framleiðslu ungviðis
- 2002 Atlantic Abalone í Kanada stofnað

Útflutningur lifandi sæeyrna frá Sæbýli til Japans 1998-2003 - áætlun 2004/2005

[Rauð sæeyru]

- Lifandi, 70-90 gr. að þyngd
- Eingöngu flutt út lifandi til Japans
- Framleiðsla Sæbýlis þekkt á markaðnum sem gæðavara
- Einkasölusamningur við CBC

[Græn sæeyru (japönsk- ezo)]

- Flutt inn 1996
- Ungviði fyrst framleitt 1997
- Þau dýr eru farin að gefa af sér ungviði
- Klakstofn lítill
- Þessi tegund selst á talsvert hærra verði en rauð sæeyru
- Reynslan sýnir að tegundin getur vel dafnað við þær eldisaðstæður sem fyrir hendi eru í Sæbýli

[Sæeyrnaeldi í Vogavík]

- Sjóborholur og ýmis aðstaða fyrir hendi
- Hlýrri borholusjór en víðast annarsstaðar á Reykjanesskaga (10,5°C)
- Aðlögun að eldisins að sæeyrnaeldi - fjárfest í sérhæfðum eldisbúnaði
- Stjórnun á umhverfisaðstæðum - mikilvægt þegar horft er á reynslu annarra þjóða

[Eldið - vandamál]

- A) Framleiðsla ungviðis
- B) Fóður
- C) Sníkjudýr

[A) Framleiðsla ungviðis]

- Gekk illa 1999-2000
- Aðstaða til framleiðslunnar bætt verulega árið 2001
- Búið að leysa vandkvæði við framleiðslu ungviðis
- Aldrei jafnmörg dýr í stöðinni og nú

[B) Fóður og fóðrun]

- Hrossaþari var aðalfóðrið framan af
- Söl voru gefin með þara
- Skipt yfir í þurrfóður árið 2000
- Vöxtur í áframeldi ekki viðunandi undanfarin misseri
- Unnið að úrbótum sem þegar eru farnar að skila árangri

[C) Sníkjudýr]

- Skelormur hefur verið í stöðinni frá upphafi
- Þurrfóðurgjöf hefur líklega haft mest áhrif á aukið smit
- Hægir verulega á vexti
- Erfitt að losna algerlega við vágestinn úr áframeldishúsi – en reynslan hefur sýnt að mögulegt er að lifa með honum
- Skelormur ekki í ungviðaeldishúsi

[Mikilvæg rannsóknarverkefni]

— - kynbætur

- Vöxtur innan hópa mjög breytilegur
- Mikilvægt að auka vaxtarhraða með kynbótum
- Sæbýli stofnaði til kynbótaverkefnis árið 1996 ásamt Stofnfiski
- Stofnfiskur taldi að verkefninu væri betur fyrirkomið í samstarfi við aðra aðila
- Verkefnið slegið af 2004

[Mikilvæg rannsóknarverkefni] — -kynbætur

- Aukin áhersla á kynbætur hjá eldisþjóðum
- Kynbætur geta bætt vaxtarhraða verulega
- Laða fram aðra þætti s.s. betri vöðvagæði (litur, bragð, bragðhrif)
- Kynbætur taka langan tíma – en munu líklega verða lykilatriði í samkeppnishæfni til framtíðar

[Mikilvæg rannsóknarverkefni -fóðurrannsóknir]

- Fóðurrannsóknir nauðsynlegar
- Endurbæta fóður með rannsóknum á næringarþörf
- Samspil þurrfóðurs og blautfóðurs

[Er sæeyrnaeldi á Íslandi samkeppnishæft?]

- Já – en ekki sjálfkrafa

- Ýmis aðstaða var fyrir hendi í Vogavík (byggingar og borholur)
- Hentugar umhverfisaðstæður sem hægt er að hafa stjórn á
- Búið að eyða miklum tíma og peningum í uppbyggingu eldisins
- Framleiðsluvandamál ungviðis leyst
- Mikilvæg þekking orðin til
- Búið að sýna fram á að hægt er að ala sæeyru með viðunandi árangri
- Örugglega hægt að gera betur – sem er forsenda fyrir samkeppnishæfni

[Eru sæeyru vænleg eldistegund í íslensku fiskeldi?]

- Já – a.m.k. er búið að gera hana vænlega
- Mörg vandamál hafa verið leyst
- Útflutningur á ungviði og þekkingu hafinn sbr. hlutdeildarfélag Sæbýlis í Kanada
- Eftirspurn eftir slíkri þekkingu virðist vera fyrir hendi
- Tenging við markað fyrir hendi – afurðin hefur líkað vel

[Hvers vegna hefur ferlið tekið lengri tíma en ætlað var?]

- Kannski ekki svo langur tími....
- Ófyrirséð vandamál
- Skipulegu rannsókna og þróunarstarfi kannski ekki gefinn nægilegur gaumur – í upphafi
- Skortur á “þolinmóðu” fjármagni
- Of snemma farið út í eldi á stórskala
- Togast á um fjármuni til rannsókna – í stað þess að samhæfa rannsóknir á einum stað
- Lykillinn að árangri eru rannsóknir- ásamt góðum búskaparháttum
-og að halda sig á jörðinni

[Þróun og uppbygging]

- Að mestu borin uppi af þolinmóðum hluthöfum
- Miklar væntingar byggðar upp
– nauðsynlegt að selja hugmyndina
- Fáir hefðu líklega tekið þátt ef þróunin hefði verið fyrirséð
- Sæbýli ekki eina dæmið um að hlutir hafi þróast hægar en ætlað var
- Sumum eldistegundum hampað umfram aðrar

[Styrkir til eldis sjávardýra frá sjávarútvegsráðuneyti 1991-2003]

